

BELASTINGEN OP KAPITAALINKOMEN VAN ONDERNEMINGEN

Dr. Hendrik Vrijburg
Universiteit Leiden
18 september 2023

INLEIDING

- Het kapitaal van ondernemingen – de activa op de balans – leidt tot verschillende vormen van inkomen dat versplintert wordt belast
- Het hoofdstuk biedt een volledige bespreking van *de verschillende relevante elementen die bijdragen aan het belasten van kapitaalinkomen van ondernemingen*
- De bespreking is goed verwoord en rijk onderbouwd met (empirische) economische literatuur
- Mijn reflectie richt zich op het geheel ...
- ... en op de hardnekkigheid van het “oude” economische denken

“ECONOMISCHE ARGUMENTEN” (5.2)

- De vennootschapsbelasting (vpb) is erg verstorend ...
 - ...dit leidt tot *een lagere groei*
 - ... en via afwenteling tot lagere lonen
- ... de vpb zou toch gewenst zijn omdat
 1. Belast “overwinsten”
 2. Voorheffing (op buitenlandse aandeelhouders)
 3. “vlucht naar de bv” & globaal evenwicht
 4. Budgettair belang (zo’n 10 %)
- De trend van tariefsverlaging & grondslagverbreding = “minder verstorend, meer doelmatig” maar niet in lijn met 1)

WAAROM WORDEN ONDERNEMINGEN BELAST?

- Maar wat betekent doelmatig wanneer **het doel** niet duidelijk is?
 - p. 162: “... een pleidooi voor een bredere analyse, vertrekkend vanuit de doelen en redenen voor belastingheffing en kijken naar wat daar het beste bij past.”
- Volgens economen is het **doel** het bevorderen van “brede welvaart”. Waar is de welvaart in hoofdstuk 5?
 - P. 156 in relatie tot de ACE: “positieve invloed op **investerings, werkgelegenheid, innovatie en het BBP**”
 - P. 157: “Beleggen bevordert de **vermogensopbouw**, terwijl vermogensopbouw aanzet geeft tot toekomstige **economische groei en werkgelegenheid**” en daarna ook in relatie tot *collectief beleggen*
 - ... allemaal het oude economische denken
- Welvaart omvat niet alleen de omvang van de (meetbare) economie, maar ook **de verdeling**
- Economische analyses die de vennootschapsbelasting relateren aan (brede) welvaart zijn schaars
- Focus op een “**enge**” definitie van welvaart leidt tot de suggestie dat belastingheffing op ondernemingen onwenselijk is

DE POPULATIE ONDERNEMINGEN IS HETEROGEEEN!

	Nationaal (binnenlands)	Internationaal
Grote ondernemingen	<ul style="list-style-type: none">• < 1 % entiteiten; 5 % ontvangsten• Eigenaren: mixed.	<ul style="list-style-type: none">• 1 % entiteiten; 50 % ontvangsten!• Wereldwijd aandeelhouders
Kleine ondernemingen	<ul style="list-style-type: none">• 90 % entiteiten! 40 % ontvangsten• Eigenaren: vooral Nederlandse ondernemers	<ul style="list-style-type: none">• 10 % entiteiten, 5 % ontvangsten• Doorstroomvennootschappen?

HET BELASTEN VAN “BINNENLANDSE” BEDRIJVEN

- **Kern:** de vpb draagt samen met box 2 bij aan een effectieve druk op **al het kapitaalinkomen** van individuen met als doel: **heffen naar draagkracht**
 - Hoofdstuk 4 ⇔ dus niet alleen overwinsten! Ook het normale rendement
 - Vpb: een belasting over **jaarlijks inkomen** (winst) van de onderneming (net als de ib bij werknemers)
 - Box 2/ Dividendbelasting wanneer winst wordt uitgekeerd aan aandeelhouders (breder: bronheffingen)
- p. 156: “Er is vrij brede consensus onder economen dat het (internationaal gecoördineerd) aftrekbaar stellen van een vergoeding over het eigen vermogen economisch efficiënt is.”
 - Schindler en Vrijburg (2019): Dit is een denkfout! Het doel is niet om verstoringen te verminderen

HET BELASTEN VAN “INTERNATIONALE” BEDRIJVEN

- 5.6 was een informatieve sectie over internationale overwegingen
 - P. 162 het pleidooi voor een bredere analyse
 - P. 163 De “bewijzen” voor economisch significante werkgelegenheidseffect zijn filter dun
- Algemene probleem met de analyse voor dit geval is dat welvaart niet zo duidelijk is gedefinieerd
 - Nederlandse welvaart? Of wereldwijd, inclusief de verdeling van inkomen? Alles is normatief
 - Paradox: als Nederland minder heft; dan neemt de “Nederlandse welvaart” misschien toe
- ⇔ Belastingconcurrentie: “consistent stelsel op basis van kapitaal import neutraliteit”
 - Economen zouden pleiten voor (een beweging naar) kapitaal export neutraliteit ⇔ OESO voorstellen prima
- De internationale afspraken weerspiegelen niet zozeer “welvaart” maar “onderhandelingsmacht”
 - De grote landen zijn het “thuisland” van grote multinationals en hebben last van belastingconcurrentie
 - Om de belastingconcurrentie te verminderen bieden ze “bestemmingslanden” een belastinggrondslag

STELLING

Het (internationaal) gecoördineerd aftrekbaar stellen van een vergoeding over het eigen vermogen is een slecht idee (ondoelmatige grondslaguitholling)